

Neden Siyaset Üzerine Yazmamalı!

Wim Wenders'in yol filmleriyle kendimden geçtiğim, yolda olmanın her şey olduğuna inandığım bir dönem olmuştu hayatımda.

Falsche Bewegung (1975), *Kings of the Road* (1976), *Alice in the Cities* (1974), *Paris, Texas* (1984) ve diğerleri...

Gerçeklik ile hayal dünyasının sınırlarının birbirine karıştığı, hangisinin nerede başlayıp nerede bittiğinin bir öneminin olmadığı bu dönemde umut, her türlü iyimser beklentilerin ötesinde yanı başımızdaki matbu bir kitap, bir masa gibi somutlaşır.

Tıpkı Salman Rushdie'nin bir sandalyeye dönüşmüş gibi kendini dayatan utancı anlatan romanında olduğu gibi...

Umut bağlamında yönetmenin şu itirafını hatırlamak [mümkün](#): "Rock and roll ile karşılaşmasaydım, avukat olurum." Filmlerine eşlik eden melodilerde de bu itirafın kanıtlarını bulmak mümkün...

Hatta Wenders, bu karşılaşmanın hayatını kurtardığını belirtir.

Kendi adıma da ergenliğimin son dönemlerinde metal müzik ile karşılaşmasaydım, bu satırları yazan bir adam olmaktan ziyade bir esnaf ya da beyaz yaka olmam kuvvetle muhtemeldi.

Fakat Wenders kadar bu kişisel karşılaşmanın hayatımı kurtarıp kurtarmadığından yoksa mahvedip etmediğinden emin değilim.

Keza gerçeklik ile hayal dünyasının sınırlarının silikleştiği bir ruh halini, gerçek dünya olarak tanımlanan ezberlenmiş klişelerin ve onların papağanlarının kabul etmesi pek olası değil.

Aynı şekilde bir şeylerin değişebileceğini, hayallerin bir şekilde gerçekliğin rotasında sapmalar yaratabileceğini düşünmenin de olgun bir kabullenişe sürükleneceğini reddetmek de...

Bu kabullenişe, Bernhardvari ya da Salman Rushdie'nin *Öfke*'sindeki Profesör Solanka'nın, bir an için kendisini karısının uykusunun yanı başında elinde bıçakla bulması gibi bir sarsıntı eşlik eder. Bunu da kabul edelim.

Alis Kentlerde'deki bir kadına atıfla, benlik duyumunu kaybetmiş olanların gürültüsü, görme ve duymanın tekil tarzlarını da kaybettirir. Söz konusu sarsıntı ise bir bakıma bu kaybedişe yönelik bir tür öz savunmadır.

Gelelim başlığa... Siyaset ve onun yansıması olduğu toplumsal ve iktisadi ilişkiler benlik duyumunu kaybettirmek üzerine işler. Şüphesiz siyaset, salt ikincil bir fenomen değildir ama çağımızın, dijitalleşen yaşamla birlikte iliklerimize işleyen kapitalistik görme ve duyma biçimleri onu bu derece yavanlaştırır.

Zaten bu bakımdan da mesela *Alice in the Cities*'i mümkün kılan ruhu yetmişlerin, her ne kadar daha o zaman çözülmeye başlasa da, refah devleti koşullarından ayırmak pek mümkün değildir.

Bakın işte, yol filmlerinin o kendinden geçiren sükûnetine gerçeklik böyle tecavüz edebiliyor. Onu dışlamak gerekiyor belki de...

Wim Wenders, bir röportajında her filmin politik olduğunu, Hollywood tarzı eğlence filmlerinin asıl politik filmler olduğunu söylediğinde bir husus gündeme getirir: Çünkü *entertainment* odaklı filmler değişim olasılığını tümüyle dışlar.

Okumakta olduğunuz bir metin de bu bağlamda politiktir.

Güncel siyasetin kendini tekrar eden keşmekeşinde ve narsisist hamlelerinde değişim olasılığı bütünüyle dışlandığı, bu sebeple de onun üzerine konuşmanın siyasal dalaşma dışında ele alınmasının mümkün olmadığı için Wim Wenders üzerine yazmak, en ince detayına kadar politiktir.

Yoksa ne üzerine yazabilirim ki?

Ana muhalefetin kapıldığı rehaveti eleştirdiğimiz için bizleri iktidar yanlısı olarak işaretleyerek kendi konumunun reklamını yapanlara ne diyebiliriz?

Bu zihniyete, muhalefetin etkin olmamasının, kimlik politikalarına takılı kalmasının bir demokrasi ve siyasal istikrar için büyük tehdit olduğunu anlatmanın bir faydası var mı?

Çeyrek asırdır, kendi medyasını ve çıkar odaklarını yaratmış, giderek muhalefet cephesinin iktidarı olarak konforlu bir keyfin içinde savrulmuş siyaset yapma biçimine bir şey anlatmanın imkânı var mı, gerçekten?

Estetik evrimiyle meşgul, politik fanteziler diyarına kapılmış siyasetçi profillerini eleştirmenin bir yararı olur mu? Böyle profillerin gerçekten eleştiriye ihtiyacı olduğunu düşünebilir miyiz?

Ya da kendi üslupsuzluğu sebebiyle kovulduğu yeri küçümseyerek kendi PR'mı sürdüren bir etkileşim budalalığı ile hangi kavramsal tartışmayı sürdürebilirsiniz?

Parti sözcüsü, hatta o partide kim güç sahibiyse onun savunusunu yazmayı köşe yazısı sanmış muhalif gazetecilere nasıl göründüklerini söylemenin bir yolu var mı?

Bütün bunların, alternatif ve değişim tahayyülü ortaya koyması gereken bir muhalefetin vuku bulduğu bir ülkede güncel siyaset üzerine yazmak, siyaset üzerine yazmakla bir tutulabilir mi?

Muhalefet olduğunu iddia edenlerin, gerçeklikle kendilerine dair hayallerinde görülen orantısızlık milyonlarca yurttaş kendi kaderine terk ederken siyaset üzerine yazmanın bir anlamı kalmış olabilir mi?

Benliklerini böylesi bir siyaset sahnesine kaptırmış bakış açılarına, farklı görüntüler, bağlamlar sunulabilir mi?

Bütün bunlar bir umutsuzluk manifestosu değil elbette... Bir saptama...

Hayallerimiz ve hayatlarımız üzerinde doğrudan ya da dolaylı olarak etki sahibi olanların içine düştüğü rehavet karşısında Wim Wenders'in yol filmleri üzerine yazmak, her şeyi politik kılarak çok şeyi konuşulmaz kılan entelektüel iklim karşısında hayallerimizi satırlara dökmek değişimin dışlandığı bir ruh haline gömüldüğümüzün dürüst bir itirafıdır.

Siyaset, yolda olmanın anlamını, çıkmaz sokaklara tercüme eden bir tekrar prosedürüne dönüştükçe edebiyata ve sanata sığınmak bir tür sağlık çabasıdır. Tıpkı Adorno'nun vurguladığı gibi:

“Tek sorumlu davranış biçimi şu olabilir: Kendi bireysel varoluşumuzu bir ideolojiye dönüştürmekten kaçınmak ve özel yaşamımızı da en alçakgönüllü, en iddiasız ve en gürültüsüz biçimde sürdürmek — ama artık iyi yetişmiş olmanın bir gereği olarak değil, bu cehennemde hâlâ soluyabilecek havayı bulabiliyor olmanın utancından ötürü.”

Sonlu yaşamlarımızda yolda olduğumuzu hatırlamak gerekiyor belki de. Peki, neden hâlâ yazıyorum? Wim Wenders'in “neden sinema” sorusuna verdiği yanıtı tekrar ediyorum ben de: “Başka ne yapabilirim ki?”

Satırlarımız, kaygılarımız, sorunlarımız, Gombrowicz'in çok sevdiğim vurgusuyla, kendi insanlarını bulacaktır.

Adem Yılmaz, "Neden Siyaset Üzerine Yazmamalı!"

<https://www.fikirtepediya.com/siyaset/neden-siyaset-uzerine-yazmamali/> (Yayın Tarihi: 26 Ağustos 2024).